

**Ј.З.У – ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - СКОПЈЕ**

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ВО ВРСКА СО
СКРИНИНГ НА РАКОТ НА ГРЛОТО НА МАТКАТА КАЈ ЖЕНИТЕ НА
ВОЗРАСТ ОД 36-45 ГОДИНИ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ЗА 2019 ГОДИНА**

Скопје, јануари 2020 година

Ј.З.У. Институт за јавно здравје на Република Македонија - Скопје

В.Д. Директор: Ас. д-р Шабан МЕМЕТИ

СЕКТОР ЗА ПРОМОЦИЈА, АНАЛИЗА И СЛЕДЕЊЕ НА НЕЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Согласно Програмата за рана детекција на малигни заболувања во Република Северна Македонија за 2019 година и активностите предвидени со Програмата за рано откривање и спречување на ракот на грлото на матката во Република Северна Македонија, беше предвидено со скринингот на ракот на грлото на матката да бидат опфатени жени на возраст од 35-45 години.

Резултати за број на поканети жени, жени кои направиле ПАП тест и цитолошки анализирани тестови, согласно податоците добиени од Центрите за јавно здравје

Согласно доставените извештаи од центрите за јавно здравје, во 2019 година биле испратени вкупно 26978 покани.

Вкупниот број жени кои примиле покани изнесува 25262, додека 1716 покани од различни причини биле вратени.

Од вкупниот број на жени кои примиле покана, 6635 жени не дошле на преглед за да направат бесплатен ПАП тест, што претставува 26,3%.

Во 2019 година, во рамки на скрининг програмата направени се 16884 ПАП –тестирања што претставува 73,70% од вкупниот број на жени кои ја примиле поканата.

Цитолошки се анализирани 13.203 брисеви што претставува 78,2% од вкупно земените брисеви со ПАП тестот.

2717 епителни клеточни абнормалности се откриени, односно 20,60% од вкупно цитолошки анализирани брисеви.

Од 13203 цитолошки анализирани брисеви, 10486 биле со негативни наоди, додека останатите со позитивен наод.

Најчести наоди се на CIN 1, ASC – US и HPV. 85 случаи се со CIN 2, 5 случаи се со аденокарцином ин ситу, , 8 со инвазивен плочест карцином, 33 со AGC, 5 случаи со друга малигна неоплазма, а другите видови абнормалности се застапени со помал број на случаи.

Од увидот во податоците се констатира дека:

1. Се наложува потребата за решавање на проблемот на функционирање на лабораториите во Општа болница Штип, Струмица и Прилеп, како и во општата болница 8 Септември во Скопје (не се анализираат ПАП тестови).
2. Се наложува и потребата за подобра координација меѓу гинеколошките ординации и лабораториите, како би се избегнало малтретирањето на пациентите и правењето на трошоци за преглед поради недостиг на реагенси во одредени лаборатории.
3. Потребно е да се преземат активности за зголемување на опфатот на жени со скрининг, како и подобрување на квалитетот на доставените податоци.
4. И понатаму перзистира проблемот на неадекватна регистрација од страна на гинеколошките лаборатории на лицата вклучени во скринингот, како и постојаното доцнење во доставувањето на податоци до ЦЈЗ.
5. Работната група формирана при Министерството за здравство е задолжена да понуди нов пристап во скринингот на ракот на грлото на матката, донесувајќи ново клиничко упатство, можеби и воведување на нов алгоритам со примена на HPV тестирање, се со цел досегашните проблеми во спроведување на скринингот да бидат надминати.
6. Се надеваме дека со профункционирањето на регистрацијата преку системот на Мој термин значително ќе се подобри известувањето (изготвен е посебен формулар, во кој гинеколозите ќе треба да назначуваат и дали прегледот е во рамките на скрининг програмата).